

Zápis z jednání Adiktologického fóra

Den: 31. 03. 2022

Čas: 13:00 – 15:00

Místo: online jednání

Přítomni: **55 účastníků** (zástupci sRVKPP, odborných společností, adiktologických služeb, krajské a místní úrovně, rezortů apod.)

Stručný popis jednání

Kateřina Horáčková (sRVKPP) zahájila jednání aktualitami z Odboru protidrogové politiky, které se týkaly dotačního řízení ÚV ČR. Uvedla, že jednání Dotačního výboru proběhlo v polovině března, věnovala se problémům spojeným s užíváním aplikace k DŘ a upozornila na aktualizaci harmonogramu dotačního řízení. Dále věnovala pozornost problematice certifikací, kde došlo k výpovědi smlouvy se stávající certifikační agenturou k 31. 3. 2022 s tříměsíční výpovědní lhůtou, informovala o problematice v oblasti správy dat (AdiData, UniData) a návrhu rozpočtu na politiku v oblasti závislostí pro rok 2023.

Setkání bylo opět zaměřeno primárně na aktuální situaci kolem válečného konfliktu na Ukrajině a s ním spojené uprchlické vlny z Ukrajiny do České republiky a dopadu na adiktologické služby. Účastníci jednání se shodli na tom, že tato situace má také vliv na situaci v oblasti závislostí v ČR a může znamenat zvýšené nároky na poskytování adiktologických služeb, zejména v nízkoprahových programech. Podle odhadů je na Ukrajině přes 300 tisíc osob, kteří užívají drogy injekčně a výskyt HIV i VHC mezi osobami užívající drogy injekčně je vyšší než v ČR. Účastníci jednání se také shodli na tom, že je nezbytné sledovat dopady na situaci v oblasti závislostí a předejít možným negativním jevům. Dále uvedla, že byla provedena široká distribuce letáku určeného příchozím uživatelům z Ukrajiny. Je také plánováno jednání se službami z UA.

Pavla Chomynová (sRVKPP) uvedla, že je připravován online dotazníkový průzkum mezi adiktologickými službami, který bude v nejbližší době rozeslán k vyplnění. Cílem je získání základních informací o aktuální situaci ohledně uživatelů drog z Ukrajiny. Dále uvedla, že byl proveden předběžný odhad počtu problematických uživatelů drog, kteří mohou mít zájem o vyhledání pomoci adiktologických služeb. Jedná se o cca 1000 osob. S ohledem na vyšší prevalenci infekčních nemocí mezi uživateli z UA byl požádán o spolupráci také Státní zdravotní ústav. Vyzvala rovněž účastníky jednání k zasílání informačních letáků z vlastní produkce organizací, s možností zveřejnění na webech RVKPP a o koordinované sdílení aktuálních informací, i v případě, že v rámci své organizace nezaznamenávají poptávku po službách ze strany UA uživatelů.

Viktor Mravčík (sRVKPP) požádal účastníky jednání z řad organizací o podání aktuálních informací ohledně evidence počtu klientů z UA a jejich zájmu o poskytování adiktologických služeb. Dále požádal organizace o monitoring aktuální situace a vyslovil se pro důsledné provádění screeningových testů na přítomnost infekčních onemocnění. Upozornil na jistá úskalí při testování na přítomnost TBC s rizikem falešné positivity. Přednesl také kvalifikovaný odhad aktuálního počtu uživatelů drog na Ukrajině (15 tis. na metadonové substituci, 320 tis. IDU).

Zástupce Renarkonu uvedl, že jsou realizovány programy primární prevence, kterých se účastní i děti z UA, klienty v substituci zatím neevidují. Jitka Marková (KPK Moravskoslezského kraje) doplnila, že byla oslovena ohledně možnosti zajištění ubytování pro hendikepovaného klienta na substituční léčbě. Organizace Drop-In eviduje jednotky klientů v substituční léčbě, někteří z nich s HIV a TBC. Evidovali také cca 15 kontaktů ohledně zajištění ubytování. Centrum pro rodinu eviduje u některých klientů z UA tendenci k závislosti na lécích proti bolesti. David Pešek (Sananim) uvedl, že organizace zatím eviduje jednotky uživatelů drog z UA a provádí testování na přítomnost infekčních onemocnění (HIV, HBV, HCV, TBC). Karel Podzimek (Prevent 99) uvedl, že zatím evidují klienty v řádu jednotek, připravují kampaň proti AIDS, která bude určena i uživatelům z UA. Zástupci TP Point 14, organizací KOTEC a Laxus zatím neevidují zájem ze strany uživatelů z UA o poskytování adiktologických služeb. Jiří Zatřepálek (Magdaléna) uvedl, že neevidují zájemce z řad klientů z UA, dále uvedl, že jsou distribuovány osvětové letáky vytvořené organizací Sananim mezi širší populací z UA a rovněž je zveřejněna nabídka zaměstnání pro zájemce z UA. Lucie Černá (TP Jana) upozornila na problematiku prostituce klientek z UA v pohraničí. V souvislosti s tímto problémem také provádějí testování na HIV, HCV a další infekční nemoci.

Daniel Dárek upozornil na problém nedostatku informací mezi uprchlíky ohledně možnosti čerpání bezplatné zdravotní péče v ČR a také hovořil o plánu zřízení specializovaného zařízení pro klienty v substituční léčbě v Praze. Upozornil také na nedostatek personálních kapacit z řad lékařů, kteří mohou předepisovat substituční přípravky. Vyslovil se také pro provedení kvalifikovaného odhadu počtu závislých a závislostmi ohrožených klientů mezi uprchlíky z UA a prevalenci infekčních onemocnění (HIV, HBV, HCV, TBC) mezi nimi. Jiří Richter (Sananim) vznesl návrh na vytvoření letáku na téma rizik spojených se šířením infekčních onemocnění mezi uživateli drog. Michal Němec (APSS) upozornil na úskalí při upřednostňování uživatelů z UA před domácími klienty, které by mohlo mít nežádoucí efekt mezi klienty.

Jindřich Vobořil (NPK) uvedl, že ministři zdravotnictví podal informace o významném podílu výskytu infekčních onemocnění mezi uživateli drog, kteří přicházejí z UA a riziku dalšího šíření mezi uživateli drog v ČR. Dále uvedl, že bude podán návrh na navýšení finančních prostředků pro zajištění dostatečného množství metadonu a zvýšení kapacit pro testování na přítomnost infekčních onemocnění. Vyzval k preventivním krokům v oblasti monitoringu aktuální situace v rámci kontaktních a terénních služeb a k aktivnímu přístupu v otázce testování klientů, nejen z řad uživatelů z UA, ale i domácích uživatelů, s cílem zabránit přenosu infekcí mezi komunitami.

Viktor Mravčík shrnul úkoly, které plynou z aktuální situace pro adiktologické služby, zejména provádění monitoringu situace terénními službami a důsledným prováděním testování na přítomnost infekčních nemocí u ukrajinských i domácích uživatelů. Rovněž je nutné navýšit místní a cenovou dostupnost a kapacitu substituční léčby, navýšit kapacitu nízkoprahových programů a distribuci zdravotního materiálu, zejména výměnných programů jehel a stříkaček a dalšího harm reduction materiálu a testování na infekční onemocnění.

Navrhnul vytvoření jednoduchého anonymního registru uživatelů drog z Ukrajiny, s cílem zachytit některé trendy v užívání drog v této skupině. Na závěr uvedl, že organizace Podané ruce otevřela v Brně zdravotně-poradenské centrum pro válečné uprchlíky z Ukrajiny.

Termín dalšího jednání Adiktologického fóra bude oznámen emailem.

Zapsal: Mgr. Stanislav Trojan
Dne: 31. března 2022